

ijden en niet op
als wij thans
van Overheids-
n, ligt geheel in
tallen jaren ge-
nder het verze-
l aan te doen,
ngeduur der kas

wij meenen te
door een eco-
arbeid te vin-
gewone armas-
dgemeen belang
en de arbeiders
edig zijn.
aan de crisis-
heid waardeert
lfwerkzaamheid
rklousheidverze-
en zich zelf te
vone Overheids

el gunstiger is
s de Armenwet,
oo omvangrijke
t een jaar een
aar de organen
et dan ook, dat
an zich dagelijks
n de mitkeering
atvangen wordt.
maatregel ziet
elijken aard, dan
igen waarschuwen
tegen inbrengen.
aat, dat de ge-
g, het praktisch
te organen aan
loofd te bieden.
s is het nemen
threven bepleit.
tusschen valide
conomische oor-
tengevolge van
t hebben.
en bezwaar ge-
feld een gevaar,
mate de crisis
l. dat men deze
echt. Dat men
van het willen
maatschappelijk
verheid. Dat het
menschen af

ses, die krassen
wereldvlucht en
en welgevallen."

het leven onzer

in het Heilige
aan. De Johan-
r Tempelheeren.
ridders stelden
tot taak en be-
lgrims verpleeg-
den zij de pol-
tegen de onge-

droegen het op

a zoo nog het
tropie en in

er instellingen
ruis, het Groene
tite Kruis, het
et kruis voor in
orden, die inge-
perheid in den
) en het ijzeren
tischconing
ook godurende
n gehoord. Ook
wapens en in

veroldijk gebied
endom te zie-
ristelijke religie

n in hun leger
te Roode Halve
island reeds in
ad besloot, het
eeken van den
angen door den
nboel.

het nog even het
relovereeren.
s van het kruis.
s van den Ge-
an den Heiland
Goda. Dat Hij
plaats van Zijn

neemt, de spaarzin verdwijnt en dat het maatschap-
pelijk leven in het algemeen, niet meer tracht
zichzelf te helpen.

Het lijkt ons daarom wel buitengewoon gelukkig,
dat men in samenkomsten en conferenties van
diakenen telkens weer probeert de juiste lijn te
vinden of te houden.

Bij de bezwaren die wij zien en die wij hierboven
met een enkel woord aangaven, waarbij nog komt
gevaar voor een behandeling naar een schablonen,
meenen wij toch dat de extra crisismoeie van
de Overheid volkomen is te aanvaarden.

Natuurlijk zal men moeten trachten door ont-
wikkeling van de werkloosheidsverzekering en de
bevordering van wachtgeldregelingen, tot een prin-
cipieel juistere en ook voor de getroffen meer
aanvaardbare weg te komen, die tot leniging van
den materiëlen nood leiden kan.

Blijft de vraag of er, althans nu, voor het
Diaconaat nog voldoende werk is, speciaal dan
ten opzichte van de werkloze arbeiders.

Wij meenen, dat dit wel terdege het geval is.
In de eerste plaats vallen onderscheidene personen,
om allerlei redenen, buiten de crisisregeling. Men-
schen, die wel georganiseerd zijn, die nog niet lang
genoeg lid van een organisatie zijn geweest, om
van de steunregeling te kunnen profiteren; men-
schen, die wel tengevolge van de crisis groote moei-
lijkheid hebben om aan werk te komen, doch die
werkloos zijn geworden om zuiver individuele oor-
zaken, gelegen in hun mindere geschiktheid, ver-
keerd optreden en dergelijke.

Deze groep is grooter dan men wellicht denkt
en hier vindt dus de Diaconie, zij het niet steeds
een dankbare, dan toch wel een breede taak.

Bovendien, men vergeet niet, dat er zijn, ook
onder de werkloze arbeiders, die er niet toe
kunnen komen om van Maatschappelijke Steun
hulp te erlangen. Menschen die ook niet gemak-
kelijk uit zichzelf naar de Diaconie gaan, maar
die gezocht moeten worden.

Mischien is hun aantal gering, maar de nood
is hier zeker erger dan elders.

Een diaken behoort zijn wijk zoo goed te kennen,
dat deze gevallen hem niet ontgaan, dat hij veel-
deze armen opzoekt en helpt.

En nog eens, ook al is er in een plaats een
zeer behoorlijke crisisregeling, wil dat toch niet
zeggen, dat nu in allen nood der gesteunden is
voorzien. Zou het tenminste niet daarheen geleid
kunnen worden, dat de extra verstrekkings, die
nu via het Crisiscomité geschieden voor waf be-
treft onze eigen menschen, door de diakenen konden
plaats hebben?

Wij meenen dus, dat gezinnen, die niet recht

volk en er Zijn ziel voor de Zijnen tot een
schuldoffer heeft gesteld. Dat Hij, die geen zonde
heeft gekend, zonde voor ons is gemaakt, opdat
wij zouden worden rechtvaardigheids Gods in Hem.
Het kruislied van den Gereformeerden dichter Ja-
cobus Revius is ons uit het hart gegrepen:

'En sijn de Joden niet, Heer Jesu! die U cruysten,
Noch die verradelyck U togen voor 'tgericht,
Noch die versmadelyck U spogen in 'tgesicht,
Noch die U knevelen en stieten U vol puysten;

'En syn de crijchluyn niet, die met hun felle
vuysten

Den rietstock hebben of den hamer opgelicht,
Of het vervloekte hout op Golgotha gesticht,
Of over uwen rock issem dobbelden en tuischten;

Ick ben 't, o Heer! ick ben 't, die u dit heb
gedaen,

Ick ben de sware boom, die u had overlaen,
Ick ben de taeye strongh, daarmede ghy waert ge-
bonden,

De nagel en de speer, de geesel, die u sloegh,
De bloedbedropen croon, die uwe schedel droegh; —
Want dit is al geschiet, helaas! om mijne sonden!

Wij gelooven ook, dat Christus onze zonden in
Zijn lichaam heeft opgedragen op het hout, opdat
wij der zonden afgestorven zijnde der gerechtigheid
leven zouden. Dat wij als met Christus gekruisigd
de roeping hebben ons eigen ik in den dood te geven
en dagelijks ons vleesch te kruisigen. Dat Christus
zichzelf voor ons gegeven heeft, opdat Hij zich
een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken.

En we wenschen nimmer te vergeeten, dat wie
achter Jezus wil komen, een kruisdager moet wil-
len zijn. Dat hij zijn kruis, hetwelk God voor hem
neerlegt, moet opnemen. Dat hij het lijden, ook het
lijden van den smaad en den vloek der wereld
om Jezus' wil heeft te aanvaarden.

Maar wij verwerpen niet alleen alle vereering van
het kruis, doch duden ook geen crucifixen en
kruisen in onze kerken.

Op zichzelf valt een beeld van het kruis niet af
te keuren. En evenmin een afbeelding van den
Heiland aan het kruis. Wij zijn niet van meening,
dat het tweede gebod zou verbieden een beeld
van Christus te maken. Hij is toch niet alleen
waarachtig God, maar ook waarachtig mensch.
En naar Zijn menscheit mag Hij afgebeeld worden.

Toch moet daarbij tweeërlei worden bedacht. Ten
eerste, dat een Christusbeeld geen afbeelding is van
den vollen Christus, doch slechts van één zijner

streeks door de diaconie worden gesteund, doch
die crisisteun ontvangen, toch ook, laat mij het
zoo mogen zeggen, onder geregelde controle van
den wijkdiaken behooren te blijven.

Men houdt dan niet alleen den band aan, maar
men heeft het oog op de bijzondere noden, die ook
in deze gezinnen niet ontbreken en wat meer is,
men kan ook tegen geestelijke inzinking waken,
door met de moeden een woord ter rechter tijd
te spreken.

G. BAAS Kzn.

Een belangrijk adres.

Het Nederlandsch Werkliedenverbond Patrimo-
nium verzocht aan de pers publicatie van het
navolgende adres:

Amsterdam, 5 Maart 1932.

Aan Zijne Excellentie den Minister van
Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
Voorzitter van den Raad van Ministers,
's-Gravenhage.

Excellentie!

Het Verbondsbestuur van het Nederlandsch Werk-
lieden-Verbond „Patrimonium“, Prinsengracht 415,
Amsterdam (C), neemt beleefd de vrijheid, zich te
wenden tot Uwe Excellentie, in haar qualiteit van
Voorzitter van den Raad van Ministers, met het na-
volgende.

Met groot leedwezen ziet het Verbondsbestuur de
steeds toenemende verstoring van de Zondagsrust, ook
door de uitbreiding van de publieke middelen van
vervoer. Niet alleen zien zich breede groepen van
arbeiders daardoor hun Zondagsrust ontnemen, maar
ook komt op deze wijze de heiliging van den Dag des
Heeren steeds meer in het gedrang.

Het Verbondsbestuur erkent, dat de Overheid hier
staat voor een buitengewoon moeilijke taak, nu een
groot deel der bevolking aan eigen ontspanning wel
de rust van anderen zonder schroom ten offer wil
zelen gebracht.

Toch is het Verbondsbestuur van oordeel, dat de
Overheid hier beperkende maatregelen behoort te
nemen. Dit optreden wordt vooral geëischt door de
overtuiging, dat de ordinantiën Gods niet straffeloos
door een volk overtreden kunnen worden. Het Ver-
bandsbestuur zou de tot standkoming van een nieuwe
Zondagswet ten eerste toejuichen, maar moet erken-
nen, dat daarvoor noodig is de medewerking van de
Staten-Generaal.

In afwachting van een verbeterde wetgeving dringt
het Verbondsbestuur er op aan, dat de Regeering in-
middels al het mogelijke doe om de naleving van de
bestaande wet te bevorderen.

Voorts om het treinverkeer op den Zondag te be-
perken en in geen geval door extra-treinen tegen
verlaagd tarief het publiek als het ware uit te lokken
tot het reizen op den Christelijken rustdag.

Waar de Regeering subsidieert, stelle zij hare zijds

naturen. En ten tweede, dat elke beeltenis van
Jezus op fantasie berust, daar er geen portret van
Hem bestaat. Wij weten niet hoe Jezus er heeft
uitgezien. Reeds Augustinus zegt, dat in zijn tijd
het gelaat des Heeren in het vleesch op onlebbare
wisselende wijzen werd afgebeeld. En hij voegt er
aan toe: hoe Zijn aangezicht was, is ons geheel
onbekend.

Wel wordt er van Roomsche zijde beweerd, dat
er portretten, dat er wezenlijke afbeeldingen van
Christus zijn gemaakt en nog bestaan.

Er wordt verteld, dat de Heiland een brief-
wisseling onderhouden heeft met koning Abgar van
Edessa. Toen nu Abgar eens zijn archivaris en hof-
schilder Hanan tot Jezus zond, schilderde deze
des Heilands hoofd. Hij zond het aan zijn vorst
met een brief voor Abgar, door Jezus aan Thomas
gedictieerd. Ook wordt er verhaald, dat de bloed-
vloeiende vrouw, die door de aanraking van Jezus'
kleed genezen werd, en die Veronica heette, uit
liefde tot Christus een beeld van Hem heeft laten
schilderen of dat Christus haar Zijn beeltenis heeft
geschenken. Een latere vorm van dit verhaal is,
dat Veronica den Heiland op Zijn weg naar Gol-
gotha een doek heeft geraakt, opdat Hij zich het
zweet en het bloed van het aangezicht zou wis-
schen en dat, toen zij den doek terugkreeg, het
gelaat van Jezus er op stond afgedrukt. Verder
wordt er beweerd, dat de Evangelist Lucas, die wel
als een der zeventig discipelen werd beschouwd,
den Heiland zou hebben geschilderd en dat Nico-
demus een beeld van Jezus (een crucifix) uit cedar-
hout zou hebben vervaardigd.

Maar al zulke verhalen behooren tot het gebied
der legende.

Niemand onzer heeft er echter bezwaar tegen,
dat de Heiland op een plaat of schilderij wordt afge-
beeld. Dan kan natuurlijk een voorstelling van Hem
in hout of steen, in ivoor of metaal door ons ook
niet ongeoorloofd geacht worden. Al geven we
toe, dat zulk een beeld eerder dan een plaat
of schilderij en ook eerder dan een eenvoudig
kruis aanleiding kan geven, dat er vereering aan
wordt toegebracht.

Doch in den dienst van God mag noch het cru-
cifix noch het kruis een plaats innemen.

Onze eeredienst behoort gegrond te zijn op Gods
Woord en dat Woord bevat geenelei aanwijzing
voor het gebruik van kruis of crucifix in den eere-
dienst. En indien het de wil des Heeren was,
dat wij het crucifix zouden mengen in onzen dienst
van Hem, zou Hij er dan ook niet voor gezorgd
hebben, dat het beeld van Christus ons bewaard

bij tentoonstellingen enz. den eisch, dat met den
Zondag rekening worde gehouden.

Wij vertrouwen, dat Uwe Excellentie dit verzoek
wel in ernstige overweging zal willen nemen.

Het Verbondsbestuur van Patrimonium:

C. SMEENK, Voorzitter.

W. J. BOSSENBROEK, Secretaris.

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

Onze tijdrekening.

IV.

Voor ik er toe overga een kort woord te wijden
aan den Mohammedaanschen en Joodschen Ka-
lender, wil ik eerst nog iets anders bespreken en
wel de kwestie der Paaschfeestregeling, zooals die
vastgesteld is door het kerkconcilie van Nicea
(325 n. C.).

Deze regeling is de oorzaak van het eigenaardige,
om niet te zeggen, grillige heen en weerspringen
der paaschdata in achtereenvolgende jaren. Men
kan de formuleering het eenvoudigst als volgt
omschrijven: De eerste Zondag na de eerste volle
maan na 20 Maart is Paaschzondag. Het concilie
kwam hiertoe, omdat volgens de overlevering de
opstanding van Christus plaats had gevonden bij
volle maan na het begin der lente.

De vroegst mogelijke Paaschzondag zal dus kun-
nen vallen op 22 Maart. Dit is echter een zeer
zeldzame gebeurtenis, die in deze 20ste eeuw zelfs
beelemaal niet voorkomt; 'tlaast was dit het
geval in 1818, terwijl het voor het eerst weer zal
voorkomen (althans in theorie) in 2285.

Ook de daarop volgende datum n.l. 23 Maart
is nog betrekkelijk zeldzaam. 'tLaast hadden we
Paschen op 23 Maart in 1913. Dit is de eenige
maal geweest in deze eeuw. De laatst mogelijke
datum is natuurlijk, wanneer het precies op 20
Maart volle maan is, en de volgende volle maan
op een Zondag valt, want dan moet men nog een
week wachten. Dit zal in 1943 gebeuren. Dan
valt Paschen op 25 April. Voor Paschen staat
dus een speelruimte van 35 dagen ter beschikking.

Men kan zich verbazen over deze eigenaardige
regeling, en het heeft dan ook niet aan pogingen
ontbroken, om hierin wijziging aan te brengen
en bijv. een vaste datum er voor te kiezen, zooals
voor Kerstmis, maar aan den anderen kant is
het toch niet onaardig nog eenig „romantisch“
overblijfsel te hebben uit vroegere tijden in deze

gebeven was? Wel zegt het Woord van God ons,
dat onze eeredienst een zuiver geestelijk karakter
moet dragen, en kruis en crucifix brengen in de
aanbidding van God, die in geest en waarheid
moet geschieden, een zinnelijk element. Het gebruik
er van in den eeredienst is daarom met Gods Woord
in strijd te achten, waarbij komt, dat het gevaar
meebringt voor superstitie en afgoderij. De eenige
afbeelding van den gekruisigden Christus, die de
Heere in onzen eeredienst wil, is het gebroken
brood en de vergoten wijn in het heilig Avond-
maal. Wij hebben ook in ons dienen van God
geenerlei behoefte aan een crucifix. Ook niet bij
ons gebed tot Christus. Wij aanbidden immers niet
den Christus aan het kruis, maar den Christus,
die aan de rechterhand Gods is gezeten, die door
Zijn lijden is ingegaan in Zijn heerlijkheid.

Dit geldt niet alleen van den eeredienst der
gemeente, maar ook van onzen persoonlijke en
huiselijken dienst van God. Maar als iemand in zijn
kamer een kruis heeft als symbool van zijn Chris-
telijk geloof en om daardoor gedurig aan het lijden
van Christus herinnerd te worden? Dan geloof ik
niet, dat hij daarmee iets ongeoorloofds doet. Al zou
ik er, om het gevaar dat er in ligt, niet voor ge-
voelen, dat wij de zede der Roomschen weer
gingen invoeren om kruisen te hebben in onze
huizen. Evenmin als de zede van het kruis-alan.
Dr A. Kuypers heeft hiervan gezegd: „Het kruis-
teeken was ook onzen vaders heilig en op zich-
zelf zou het heerlijk zijn, zoo dit teeken van het
kruis allerwegen uit kon komen, maar, helaas,
de uitkomst had getoond, dat dit heilig teeken
op die wijs niet in de wereld kan worden inge-
dragen of het wordt feitelijk tot een amulet verlaagd
of werktuigelijk bespot in zijn heilige beteekenis.“

In de gebouwen, waar wij samenkomen om onzen
eeredienst uit te oefenen, behooren in elk geval
geen crucifixen en ook geen kruisen. Ze mogen er
ook niet geplaatst worden om ons op den kruis-
dood van den Heiland te wijzen en ons van Zijn
liefde te spreken. Want God wil Zijne Christenen
onderwezen hebben door de levende verkondiging
van Zijn Woord. En om ons den kruisdood onzes
Heeren zichtbaar voor oogen te stellen heeft Hij
het heilig Avondmaal verordend.

Maar al denken wij, Gereformeerden, aldus over
kruisen en crucifixen, ons geloof maakt toch het
woord van Da Costa tot het zijne:

In het kruis zal 'k eeuwig roemen

En geen wet zal mij verdoemen,

Christus droeg den vloek voor mij.

J. THIJSS.